

Sergei Butsinski

Teie 20.02.2020

Meie .05.2020 nr 1-6/20-28/2

Seisukoht kollektiivse pöördumise
„Võimud otsustasid mürgitada kõik
Kohtla-Järve linnaosad?“ kohta

Austatud pöördumise esitajate esindaja

Riigikogule esitatud pöördumise põhjuseks on, et OÜ Corestone Production soovib rajada keemiatehast Kohtla-Järve Ahtme linnaossa. Pöördujate arvates on tegemist vähetuntud firmaga ja Kohtla-Järve õhukvaliteet halveneks veelgi ning kinnisvara hinnad alaneks.

Riigikogus menetleti pöördumist kooskõlas Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse peatükis 18² „Kollektiivsete pöördumiste menetlemise kord“ sätestatuga. Riigikogu juhatuse 2020. aasta 10. märtsi otsusega nr 23 edastati kõnealune pöördumine edasiseks menetlemiseks keskkonnakomisjonile.

Keskkonnakomisjon arutas pöördumist 2020. aasta 11. mai ja 19. mai istungitel¹. 11. mai istung oli avalik, millest toimus veebiülekanne ning sellest võtsid peale algatajate esindajate osa Kohtla-Järve Linnavalitsuse, Keskkonnaameti ning Keskkonnaministeeriumi esindajad. 19. mai istungil arutas komisjon veelkord kollektiivset pöördumist ning komisjoni liikmed kiitsid heaks vastuskirja teksti.

11. mai komisjoni istungil andsid pöördumise algatajad teada, et Kohtla-Järvel on ka ilma uue keemiatehaste rajamiseta õhusaaste niigi juba väga kõrge ning laste haigestumine suur. Samuti tekib probleem, et inimesed soovivad tehase tõttu ära kolida, et mitte elada halvas elukeskkonnas. Algatajate sõnul peab otsuse tehase rajamise kohta vastu võtma kohalik omavalitus (KOV), kuid kohalikud elanikud ei usalda volikogu ega linnavalitsust ning antud pöördumisega soovitakse Riigikogu poolset kontrolli ja tähelepanu antud küsimusele. Algatajad loodavad, et Riigikogu võtaks vastu seadusemuudatuse, et elukeskkonnale ohtlikuid tehaseid enam ei ehitataks sinna, kus elavad inimesed.

Kohtla-Järve Linnavalitsuse esindajad ütlesid, et hetkel ei ole tehase rajamiseks detailplaneeringut algatatud. Linnavalitsusel ega volikogul ei ole otsest tahtmist selle tehase ehitamist toetada, aga KOV lähtub ainult seadusandlusest ja igaüks võib esitada detailplaneeringu algatamise taotluse. Linnavalitsusel ja volikogul on kohustus otsustada, kas algatatakse detailplaneering või mitte, kuid see ei ole veel tehase ehitamine. Ahtme linnaosa üldplaneering on kehtestatud 2011. aastal. Vastavalt OÜ Corestone Productioni poolt esitatud

taotlusele on nende planeeritav tegevus eeldatavasti olulise mõjuga ning seetõttu tuleb peale detailplaneeringu algatamist tulenevalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusest teha keskkonnamõju hindamine (KMH) ja keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH) ja pärast seda toimub avalik arutelu. Kuid et neid protsesse läbi viia, on vajalik detailplaneeringu algatamine. Omavalitsus võtab vastu otsuse detailplaneeringu vastuvõtmise kohta lähtudes KSH aruandest peale seda, kui see on heakskiidetud ametiasutuste ja ministeeriumite poolt. Antud detailplaneeringu algatamise eelnõu on läbinud volikogu majanduskomisjoni ja sealt tuli ettepanek, et enne algatamist tuleb teha täiendavaid uuringuid, sest eeldatavasti tekitatakse ülekaalukas avalik huvi, taotleja ei ole suurettevõtte ja ei ole selge plaanitavas tehases kasutatav tehnoloogia. Arvamust küsiti ka ministeeriumitelt, Keskkonnaametilt, Jõhvi ja Alutaguse vallalt, et küsida enne algatamist nende lähteseisukohti. Vastustes viidati sellele, et tehase rajamiseks on oluline teha veel uuringuid. 2019. aasta augustis korraldati avalik arutelu, kus elanikud said esitada arendajale küsimusi. Peamiselt uuriti, mida kujutab endast ettevõtte, kui suur on omakapital ja millised on mõjud keskkonnale. Novembris 2019 jõudis antud küsimus Kohtla-Järve Linnavalikogu istungile kahe eelnõu kujul - detailplaneeringu algatamise ja detailplaneeringu algatamata jätmise otsusega. Sellel linnavalikogu istungil ei saanud kumbki eelnõu hääletamisel toetust ja otsust ei võetud vastu. Hetkel on antud küsimuse käsitlemine seiskunud. Linnavalitsuse esindajate arvates peale KSH valmimist ja avaliku arutelu toimumist protsess edasi ei liigu ja siis on volikogul juriidiline õigus planeeringut mitte vastu võtta.

Keskkonnaamet andis teada, et ettevõtte esitas Keskkonnaametile 28. veebruaril 2018 ja 01. märtsil 2018 vastavalt jäätmeloa- ja õhusaasteloa taotlused. Mõlemad taotlused olid puudustega ning õhusaasteloa menetluse raames korraldati koosolek, kus osalesid ka Kohtla-Järve, Alutaguse ja Jõhvi Vallavalitsuse esindajad ning arutelul jõuti otsuseni, et ettevõtte peab esitama täiendavaid andmeid. Kuna ettevõtte täiendavaid andmeid ei esitanud, siis jäid load välja andmata. Hiljem ettevõtte pole enam Keskkonnaameti poole pöördunud. Kohtla-Järve Linnavalitsus pöördus Keskkonnaameti poole palvega saada seisukoht detailplaneeringu algatamise eelnõu kohta. Keskkonnaametil märkused selle kohta puudusid, kuid nad ütlesid, et KSH läbiviimine on kohustuslik.

Riigikogu keskkonnakomisjon mõistab kollektiivse pöördumise algatajate muret, aga kogu otsustusprotsess on täielikult KOVi pädevuses ja vastutusvaldkonnas. Seadusest tulenevalt tuleb kõigepealt detailplaneering algatada, et saaks selle raames teha tulenevalt kavandatavast tehnoloogiast keskkonnamõjude hinnang ning selle alusel saavad volikogu ja linnavalitsus teha oma kaalutletud otsused. Samuti kuuluvad menetlusprotsessi avalikustamine ja avaliku arvamuse küsimine, kus kohalikel elanikel on võimalik kaasa rääkida.

Keskkonnakomisjoni liikmed leiavad, et oluline roll tööstusalade mõju vähendamisel on KOVidel, kes oma üldplaneeringutes saavad määrata maakasutuse juhtotstarbed nii, et ei tekiks vastuolu tööstuse ja tundlike alade vahel. Puhvertsoon tööstuse, teede jms saasteallikate ning tundlike piirkondade (elamud, sotsiaal- ja haridusasutused jne) vahel on alati soovitatav. Kahjuks ei ole seadusega võimalik määrata sellise puhvertsooni konkreetset ulatust, sest ettevõtete mõju on spetsiifiline, sõltudes iga ettevõtte tootmisest. Eesti õigussüsteem tagab õhukvaliteedi väljaspool tootmisterritooriumi õhukvaliteedi piirnormide järgimisega, piirnormidele vastavust jälgitakse keskkonnakaitseloa (õhusaasteluba, keskkonnakompleksluba) andmisel. Hetkel on käimas enamuse KOVide üldplaneeringute koostamine ning nende keskkonnamõjude hinnangutes pööratakse tähelepanu elanikele hea elukeskkonna tagamisele.

Keskkonnakomisjon soovib Kohtla-Järve Linnavalitsusel detailplaneeringu menetlusprotsessi linnarahvale paremini selgitada, et inimesed oleksid rohkem toimuvaga

kursis. Ühtlasi tõdeb keskkonnakomisjon, et KOV ei tohiks lubada tootmisettevõtete rajamist elumajade lähedale, omavalitsuse ülesanne on oma elanikele tagada turvaline elukeskkond.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Erki Savisaar

Esimees

Teadmiseks: Kohtla-Järve Linnavalitsus
Rahvaalgatus.ee

631 6511 keskkonnakomisjon@riigikogu.ee

ⁱ Kollektiivse pöördumise ja sellega seonduvad materjalid, nt protokollid, on leitavad Riigikogu veebilehel: <https://www.riigikogu.ee/tutvustus-ja-ajalugu/raakige-kaasa/esitage-kollektiivne-poordumine/riigikogule-esitatud-kollektiivsed-poordumised/>